

Beszámoló az összevont Elnökségi és Küldöttgyűlésre

Kedves Városvédők, tisztelt Tagok, Küldöttek és Elnökség!

Ezt a beszámolót a decemberi kiegészítésének szántam. A, még nem oly rég elmúlt esztendőt nyugodt lélekkel nevezhetjük zaklatottnak, válságosnak, improduktívnak. Az élet minden szektorán elhatalmasodó “pandémia-jelenség” és a hozzá fűződő nem mindig egyértelmű, nyomon követhető intézkedéssor, a tiltások és ajánlások tarkasága kiszámíthatatlanná tette a gazdasági-, a tan- és a kulturális évet. Így volt a legésszerűbb és minden tekintetben jogkövető a múlt év vége környéki évzáró-beszámoló küldöttgyűlés halasztása. A minden jel szerint laposodó görbék a mi részünkről is lehetővé teszik a virtualitásból való kilépést és az “analóg” elnökségi és küldöttgyűlést. Feltételezésünk természetes az, hogy a harmadik oltással is rendelkeznek barátaink. Az új irodahelyiség belakása is egy gyűlésre alkalmas állapotba kerül. A gyűlés elsődleges feladata szentesíteni magát a költözést, a címváltozást mint ténytet és a régi-új bérleti szerződést elfogadni a megtárgyalt formájában. A későbbiekben ezen határozatok mellékletével lehet számunkra lehetséges az új címmel, az új, módosított adatokkal az Alapító Okiratot a bíróságra benyújtani, mindenütt, ahol ez szükséges a címünket megváltoztatni.

A 2021-es év erős felütéssel kezdődött és nem a vírus volt a meghatározó. Egy a közelebbi pátriámat, a Király utcát érő "városrontó" project híre gyűrűzött be Vízkeresztkor. A karizmatikus Wichmann kocsmá épülete állt a fókuszban. Nagy és kalandos múltú, Kazinczy utcai ingatlanról van szó, mellette nagy és közkedvelt önkormányzati tulajdonú játszótérrel, mely a bulinegyed - lánykori nevén zsidónegyed - egy kivételes oázisát képezte mindeddig. Egy ötemeletes szálloda építése lett volna hivatott leradírozni a “helyet”. A beruházó a kérvényét ezzel kapcsolatban már 2019-ben adta be. Ebben kérte a hivatal engedélyét a műemléki jelentőségű épület lebontására. A projekt a későbbiekben a Király utca további házaira terjedt volna át (23, 25, 27, 29,...) Maga a Wichmann-féle épület, túl az egykori az egykori Wichmann Tamás, többszörös kenu-világbajnok által vitt kocsmán, több történelmi érdekességgel bír. Schneider József kártyafestő itt gyártott 1836-ban először a "magyar kártyát", de nagy közönségsikernek örvendő kupleráj is prosperált itt Zierliczné Fischer Cecília asz-

szonyság felügyelete alatt; sőt jelentős teozófiai központ szintén működött a házban. Ennek a, talán a buddhizmusra a leginkább hasonlító, esetleg a szabadkőművesekhez is hasonlítható, okkult vallásnak a jelképét láthatjuk (még) a kovácsoltvas kapun, de a kártyafestő Schneidernek szép emléktábláját is láthatjuk itt a Kazinczy utcai falon... A nagy tiltakozás, melyre az Élhető Erzsébetváros egy tüntetést szervezett, bővült az által, hogy riadóztattam a Óvás-t és Mihályt is. A nagy médiavisszhang megtette hatását és az engedélyt kiadó kormányhivatal visszavonta döntését. Hasonló eljárással dózerolták majdnem el a “Márvány menyasszonyt”, de itt is jól szerepelt a közösségi média, Mihály is írt egy felháborodott levelet az államtitkárnak és az épület megmaradhatott.

A szokásos tavaszi rendezvények a pandémia miatt elmaradtak, sajnos a hozzánk fűződő pályázatok is. A Podmaniczky-napot végül meg tudtuk tartani és hála Szöllősi Feri alapítványi elnök szervezésének az Egyetemi Könyvtár igen reprezentatív nagyolvasójában adhatta át Mihály még utoljára a Podmaniczky-díjakat. A továbbiakban az érdeklődők megtekinthették a renovált és revitalizált Rumbach Sebestyén utcai zsinagógát. Itt a renoválás két vezető munkatársa Wágner Tamás és Baliga Kornél tartott tartalmas vezetést.

Terézváros sok eszközzel igyekezett a civilszervezeteket támogatni, melyeket a pandémia rendkívül súlyosan érintett. A kiírt pályázaton sikerült némi forráshoz jutnunk, ami persze csak enyhe gyógyír volt nagyobb hiányainkra.

Egy további pályázatot nyitott Terézváros “Nyári művészeti fesztivál” címen. Ezen részt vettünk egy könyves asztallal és egy kis fotókiállítással. Itt is támogatva az önkormányzat anyagilag a kitelepülő civileket.

A Gyászév

A múlt év számunkra legfontosabb történése, örökös tiszteletbeli elnökünk, Mihály elhunyt volt. A gyászmunka feladatát a lehetőségek szorításában is sikerült méltóan elvégezni. Több rendezvény foglalkozott Mihály életművével és emlékének ápolásával. Ernyőszervezetünk mindeközben felvette Mihály nevét, mostantól Ráday Mihály Város- és Faluvédők Szövetsége. A Budapest folyóirat emlékszámának adománygyűjtése, az adományok leszerződése és helybeni aláírása Egyesületünk feladata volt, mint ahogy a nyomdai munka adminisztrálása, számlabekérése és kifizetése is. A kész kiadványt nyilván már ismeritek, részben megkaptátok, mint támogatók vagy szerzők postán. Aki mégsem rendelkezik a kiadvánnyal, az kérem jelezze és ezen segítünk. A múlt héten keresett meg a KÉK (Kortárs Építészeti Központ) és egy Zoom-konferencia keretében, melyen Saly Noémi is részt vett beszéltünk egy tervezett rendezvényről, vagy rendrendezvénysorozatról, melyre a KÉK a Fővárosi Önkormányzattól kapott

megbízatást. Ők egy szakmai konferenciában gondolkodnak, de azt is felvetették, hogy lehetséges, hogy Mihály szellemiségéhez egy szélesebb körhöz szóló programsor inkább illene – természetesen elsősorban az örökségvédelemhez kapcsolódó szereplőkkel. A KÉK eszköztára ebben a tekintetben a városi sétával és interaktív workshoppal egészül ki. Ez a rendezvény egyelőre még a tervezés fázisában van, mi – Noémi és én - mindenesetre felajánlottuk saját és az Egyesület együttműködését és a segítségét.

Az őszi Kulturális Örökség Napjai és a “fonódó” Mobilitási Hét, benne az Autómentes Nappal nem tudott, csak elemeiben megvalósulni. A már hagyományos Andrassy úti vezetést ennek ellenére rendeltetésszerűen megtartottam. A szintén pályázati forrásokból rendezett Epreskerti Estékre is sor tudott kerülni, a megengedett pandémia-kereteken belül. Hozzávetőlegesen 50 vendég örülhetett David Yengibarian harmonikaművész Bach-variációinak és a Fotóscsoport “Budapesti építkezések” kiállításának.

A Költözés

A költözés folyamata – az ingatlan kiválasztását is beleértve – már jóval több, mint egy éve tart. A kiválasztott ingatlant persze kellő állapotba kellett hozni. Ez nem kis tervezői és kivitelezői munkát igényelt. Tagtársunk, a Hegyvidéki csoport vezetője, Beöthy Mária megtervezte és végigkísérte a teljes folyamatot, mely nem nélkülözött jónéhány módosítási szükségletet. A ház egyébként egy bauxitbeton-épület, ez is felvetett olyan problémákat, amiket a tervezési munka folyamán figyelembe kellett venni. Az ingatlan a Ráday Mihály Város- és Faluvédő Szövetség osztatlan tulajdona. A Budapesti Városvédő Egyesületnek a tulajdonban semmi része nincsen, kizárólag bérlő. Ez nem okvetlenül a legjobb megoldás volt a Kossuth Lajos utcából való költözés folyamán és a mostani költözés már ezzel a történelmi ténnyel együtt történt. Alternatíva nem lévén meghosszabbítottuk az érvényben lévő bérleti szerződést, mely bár egy igen kedvező bért (80.000 HUF/hó) jelöl meg, ám ez még mindig majd egymillió HUF évente, amit kitermelnünk nem kis feladat a többi hasonló nagyságrendű kiadás mellett. Február 14-ével végleg lezárult a költözködés és hurcolkodás lehetősége. A régi irodaépületet áramtalanították és a bontás most már nem várathat sokat magára. Az új iroda csak korlátozottan tudta a régi helyiségek befogadóképességét biztosítani. Köbméterszámra hordtunk át könyveket, részben még a rendszerváltás előtről, amikor még, ma már nem elképzelhető példányszámban nyomtak ki könyveket, nem foglalkozva a terjesztés problémáival, és a valós igényekkel, az ezzel összefüggő tárolási problémákról nem beszélve. Az új irodában sem tudunk mindent elhelyezni, ennek több oka van. A régi épület rendelkezett pincei raktárhelyiségekkel, hasonló terek az új irodához nem tartoznak, illetve vannak bár pincehelyiségek, de a közös-képviselő szerint az Egyesület helyiségeihez

nem tartoznak pincék. Ennek némiképpen ellentmond az a tény, hogy a ház alapító okiratában az iroda három helyiségéhez három pincerekesz is tartozik. Ez tehát egy még nyitott kérdés, ami a “tulajdonos”, a RMVFSZ részéről megoldásra, illetve megküzdésre vár. A BVE új irodája és helyiségei csak csekély mértékben alkalmasak a könyvtárunk és a raktárkészlet elhelyezésére. A hely-kérdést itt az állítólagos statikai problémák is kiegészítik. A bútorzat (szekrények, polcok, tárolók) mintegy a felének semmiképpen sem tudunk helyet teremteni, bár magát a bútorszállítást az önkormányzat magára vállalta és aránylag tisztességes módon azt teljesítette is. Az így hajléktalanná vált bútorokat részben a Budapesti Fotográfusok Egyesületének Belgrád rakparti termeiben, részben a MÚOSZ karikatúra szakosztályánál helyeztük el, nehogy teljesen kárba menjenek, sőt szem előtt maradjanak. A könyvek egy részét igyekeztünk iskoláknál és a Szabó Ervin könyvtárnál elhelyezni. Egy jelentős mennyiséget a Szövetség vidéki tagszervezetei vittek el, egy másik tetemes szállítmány pedig a Papnevelde utca egyik száraz pincéjébe került. Zuglóval sikerült egy, mindkét fél számára kedvező megállapodást kötnünk, s ennek révén a kiválasztott könyvek fejében az Egyesület pénzadományt kapott. Egy hasonló típusú egyesség sajnos más kerületekkel nem jött össze, pedig egy ajánlatlevél kíséretében egy mintakollekciót is kivittem négy-öt kerületbe. A költözés összessége a Szövetséggel együtt történt, részben egymást támogatva. Megállapítható, hogy fizikailag sem volt egy akármilyen teljesítmény a “költözés-projekt”. Ami nem öl meg, az erősít! Köszönet illeti a segítőket, a Templomtörténeti Csoport és a Fotóscsoport tagjait és Lukács Balázs barátunkat, aki a szállításban volt nagy és önzetlen segítségünkre.

A költözés egy nem kellemes momentuma, hogy a költözés talán legzavarosabb napján, az eddig vitrinben őrzött Podmaniczky-szobor (Kő Pál bronz-makettje a későbbi Podmaniczky téri szoborhoz) eltűnt. Én, most már biztonsággal állítom, hogy ellopták. Az aznap az iroda és a költözés körül megfordulók mindegyikét kifaggattam – nem kicsit megsértve egyeseket – de a teljes eredménytelenség láttán feljelentést kényszerültem tenni ez ügyben a XII. kerületi rendőrségen. Azóta a rabló nem jelentkezett, a rendőrség viszont jelentette: ”mivel az elkövető kiléte a nyomozásban nem volt megállapítható - az ismeretlen tettel szemben folytatott eljárást felfüggesztem. Én viszont fokozottan figyelem az árverőházak mű-listáit. Szent meggyőződése, hogy a szobor előkerül... így, vagy úgy.

A terek belakása így már az üres vitrin szomorú látványával párosult, de már gyűjtöttem elég anyagot a tér újratöltéséhez. Az utóbbi hetek mindennapi folyamata, a dolgok helyezkedése, mozgása; keresik végleges ergonomikus helyüket, elhivatottságukat. A könyvtárat sikerült kereshető módon elrendezni, ebben is jeleskedett a Templomtörténeti Csoport. Az már most látszik, hogy az új hely körül nagy a lakossági mozgás és sokan érdeklődnek a kirakatban látható

kiadványok iránt. Ha túlzás is állítani, hogy egy működő „látogató-központtá” sikerült az irodát tenni, de az tény, hogy sokan jöttek be, akár csak kíváncsiságból is, és vásároltak könyveket is. Természetesen az Adventi könyvpavilonban is jelentős mennyiségű könyvetadtunk el, bár a hozzávetőlegese 200.000 HUF húsz napra elosztva nem húzza ki az Egyesületet az anyagi bizonytalanságokból. Utólag és még egyszer köszönet azoknak, akik a valóban hideg napokban is jöttek és vállaltak munkát a könyvpavilonban.

A múlt évvég adventi időszakára terveztük a “Bauhaus befolyása a Hegyvidék modernista épületeire” Roll-up kiállítás elkészültét és kiállítási megnyitóját. Itt a nyomda ördöge és a pandémia covidja együttesen keresztbe tettek nekünk. A nyomda “félrenyomta” (technikai probléma...) a teljes kiállítási anyagot és csak az idei év január közepére vállalta az újranyomást. Azonban egyébként is lemondta az önkormányzat a nyilvános megnyitót a járványhelyzet miatt. A kiállítás így január 13-án tudott az Önkormányzat folyosóin megnyílni, ahol a mai napig megtekinthető, míg lehetőség nem nyílik a vándorkiállítás rendeltetészerű beindítására és a továbbszállításra. Ezt a kiállítást Beöthy Mária koncepciója és Rosch Gábor épületfotói anyagából Surányi András tervezte. Hasonló csapatfelállásban készülünk a következő elnyert pályázati téma, a “Hegyvidék emlékhelyi” vándorkiállítás tervezésére és kivitelezésére. Ebben a munkában új tagunk, Földváry Gergely, a Hegyvidéki Helytörténeti gyűjtemény vezetője is részt vesz.

Társadalmi egyeztetés címen, több fórumon vettek részt vezetőségi tagjaink. A Főváros egy “civil divíziót” állított fel, melynek a szerepe a lakosság közvetlen véleménynyilvánítása a Város éppen fókuszban lévő kérdéseire. A többmenetes konzultáció eredményeként három báziscsoport alakult: az Esélyteremtő-, a Nyitott- és a Zöld Budapest. Kérésem, hogy legyen Városvédő, vagy legalább Városkép és Épített Örökség Csoport, nem került meghallgatásra, így soroltunk be a Zöld Budapest csoportba, mint “A” Városvédők. Itt már több konzultáció folyt le, a pandémia eszköztárával. A Zoom-fórumokon eddig inkább ötletelés folyt, bár több témában konkrét témák is felmerültek. A megfelelő témák szerint elosztva Garay Klára, Szöllősi Feri és én vettünk eddig részt a “Zoom”-okon, illetve írásos véleménynyilvánításon. A legutolsó felszólítás társadalmi egyeztetésre a Fővárosi Önkormányzat tulajdonában álló közterületek használatáról szóló rendelettel kapcsolatos volt, de betegség miatt egyelőre nem tartatott meg. Terézváros is tartott egy “analóg”, tehát nem Zoomos kiskonferenciát Civil Fórum néven, melynek anyagát egy “kommunikációs cég” igyekszik egy fejlesztési dokumentummá összerakni. Én itt elsősorban a már többször hangoztatott problémákat vettem fel, melyek megoldása annak ellenére várat magára, hogy a TAK által eszköz is lenne az erélyes kezelésre. Általánosságban el lehet mondani, hogy a légkör általános pacifikálásán kívül nem sok jön ki az ilyen

típusú konferenciákból, mert a fő problémára, a civilszervezetek forrás-hiátusára ezek nem nyújtanak megoldást.

Egyesület fiatalításának sürgető szüksége azonnal szembetűnik, ha végigtekintjük tagságunk átlagéletkorát. Senkit öregbíteni nem akarok, de tagjaink természetes állapotára a "nyugdíjas+" mivolt a jellemző, annak minden vonzatával. Egészségesnek az az állapot lenne tekinthető, ha az "életkorfánk" 18 év fölötti része egyenletesen és a lakosságnak is adekvát módon alakulna tagságunk között. Ennek a kitűzött célnak a megvalósíthatóságáról és a fiatalok hatékony de nem alpári megközelítésének a lehetséges módjairól ültünk nemrég (január 26-án) le Kun Inez, lelkes önkéntes aktivistánkkal és egyetemista lányával, Zana Lilivel, új fiatal tagunkkal beszélgetni, jószerével tárgyalni. Fókuszunkban egy ifjúsági csoport grümdolása volt, ami nem csupán az optikai fiatalítást szolgálná, de egy sor pályázati lehetőséget is nyithatna számunkra. Lili, a koránál fogott természetességgel kezeli a szociális média telefonba tömörített összes változatát és elsősorban az Instagrammot pártolja, mint kitörési pontot az ifjúság irányába és azóta el is kezdett dolgozni egy egyesületi platformon. Erről folyamatosan értesíteni fogjuk tagságunkat.

Budapest 150. és Egyesületünk 40. születésnapja közeleg. Kérem a tagságot cikkek, "adalékok" írására, melyek a BVE történetét örökítik meg, csúcspontokat fényesítenek ki. Amennyiben program-ötleteitek vannak, ezeket is írjátok meg. Egy kiadványt igyekszünk összerakni, könyv aligha tud megvalósulni, de ne legyünk kishitűek... Kérem írjatok cikkeket, kotorjatok elő régi érdekes fotókat!

Baráti és tagtársi üdvözlettel:

Surányi András
elnök